

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.1.31>

СКАКУН І.В.

**НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ****THE NATIONAL POLICE AS A SUBJECT OF ANTIDOMESTIC VIOLENCE
IN UKRAINE**

Актуальність статті полягає в тому, що створення дієвої системи протидії домашньому насильству, реабілітації жертв жорстокого поводження пов'язане з великою кількістю перешкод, з-поміж яких: слабка міжвідомча взаємодія, відомча обмеженість, суб'єктивізм у виборі недержавних організацій для здійснення співпраці, відсутність системного та органічного підходу до профілактичної роботи; ігнорування важливості проведення профілактичної роботи серед кривдників та жертв домашнього насильства; недосконалість законодавчого регулювання з питань захисту і реабілітації жертв, що доповнюється низьким рівнем правової культури та правової обізнаності, в тому числі і у відносинах з правоохоронними органами, низькими матеріальними статками жертви, що не дозволяють отримати якісну правову допомогу; низьким рівнем у педагогічних, поліцейських, медичних, соціальних працівників навичок спілкування з жертвою, що призводить до замкненості жертви такого насильства та неповідомлення про факт насильства взагалі та інше. Саме протидія домашньому насильству в реаліях сьогодення українського суспільства є пріоритетним напрямком у боротьбі із вказаним антисоціальним явищем, рівень якого невпинно зростає кожного дня. Слід зазначити, що нормами Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» встановлено достатньо розгалужену систему суб'єктів, на яких покладається обов'язок вчинення заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Наголошено, що органи Національної поліції займають центральне місце серед суб'єктів протидії домашньому насильству, адже на вказані органи покладено, як первинне реагування на прояви домашнього насильства та їх припинення, так і подальше сприяння притягненню кривдника до юридичної відповідальності в міру його вини, а також контроль за виправленням останнього. Більше того, відповідні підрозділи Національної поліції мають повноваження видавати терміновий заборонний припис, тобто фактично обмежувати кривдника у свободі пересування та фактично позбавлення його можливості в подальшому продовжувати свої протиправні дії. Вказані повноваження збільшують роль Національної поліції порівняно з іншими органами протидії проявам домашнього насильства.

Ключові слова: система органів Національної поліції, контроль, правовідносини, законодавство, компетенція.

The relevance of the article lies in the fact that the creation of an effective system for combating domestic violence, rehabilitation of victims of abuse is associated with a large number of obstacles, including: weak interdepartmental interaction, departmental limitations, subjectivity in the selection of non-governmental organizations for cooperation, lack of systematic and organic approach to preventive work; ignoring the importance of preventive work among offenders and victims of domestic violence; the imperfection of the legislative regulation on the protection and rehabilitation of victims, which is supplemented by a low level of legal culture and legal awareness, including in relations with law enforcement agencies, low material wealth of the victim, which does not allow obtaining quality legal assistance; low level of communication skills among

the pedagogical, police, medical, and social workers with the victim, which leads to the isolation of the victim of such violence and failure to report the fact of violence in general, etc. The fight against domestic violence in the realities of today's Ukrainian society is a priority in the fight against this anti-social phenomenon, the level of which is steadily increasing every day. It should be noted that the provisions of the Law of Ukraine "On Prevention and Counteraction to Domestic Violence" establish a sufficiently extensive system of entities that are responsible for taking measures to prevent and counter domestic violence. It was emphasized that the bodies of the National Police occupy a central place among the subjects of combating domestic violence, because these bodies are entrusted with both the initial response to manifestations of domestic violence and their termination, as well as further assistance in bringing the perpetrator to justice to the extent of his guilt, as well as control over the correction of the latter. Moreover, the relevant units of the National Police have the authority to issue an urgent restraining order, that is, to effectively restrict the offender's freedom of movement and effectively deprive him of the opportunity to continue his illegal actions in the future. These powers increase the role of the National Police in comparison with other bodies for combating manifestations of domestic violence.

Key words: *system of National Police bodies, control, legal relations, legislation, competence.*

Актуальність теми. Захист особи від жорстокого поводження, попередження вчинення правопорушень проти неї є надзвичайно важливою та актуальною метою, досягнення якої є пріоритетом для держави. До процесу протидії насильству повинні залучатися працівники правоохоронної системи, органів опіки та піклування, представники соціальної та педагогічної спільнот, а також медичні працівники.

Проте, створення дієвої системи протидії домашньому насильству, реабілітації жертв жорстокого поводження пов'язане з великою кількістю перешкод, з-поміж яких: слабка міжвідомча взаємодія, відомча обмеженість, суб'єктивізм у виборі недержавних організацій для здійснення співпраці, відсутність системного та органічного підходу до профілактичної роботи; ігнорування важливості проведення профілактичної роботи серед кривдників та жертв домашнього насильства; недосконалість законодавчого регулювання з питань захисту і реабілітації жертв, що доповнюється низьким рівнем правової культури та правової обізнаності, в тому числі і у відносинах з правоохоронними органами, низькими матеріальними статками жертви, що не дозволяють отримати якісну правову допомогу; низьким рівнем у педагогічних, поліцейських, медичних, соціальних працівників навичок спілкування з жертвою, що призводить до замкненості жертви такого насильства та неповідомлення про факт насильства взагалі та інше.

Саме протидія домашньому насильству в реаліях сьогодення українського суспільства є пріоритетним напрямком у боротьбі із вказаним антисоціальним явищем, рівень якого невпинно зростає кожного дня. Слід зазначити, що нормами Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» встановлено достатньо розгалужену систему суб'єктів, на яких покладається обов'язок вчинення заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 6 вказаного Закону, суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є: 1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 2) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; 4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах [1].

Також, окремо надається перелік органів, що є спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а саме: 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 3) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 4) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [1].

Відповідно до диспозиції вказаної статті, до інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству,

належать: 1) служби у справах дітей; 2) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України; 3) органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти; 4) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я; 5) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; 6) суди; 7) прокуратура; 8) уповноважені органи з питань пробації. Також, зазначено, що у здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть брати участь підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, у тому числі послуги патронату над дітьми [1].

Разом з цим, слід відзначити позитивні зміни, які було зроблено в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Так, поряд з органами державної влади та місцевого самоврядування, які відповідно до Конституції України і так створюються задля забезпечення та підтримання порядку, а також створення належних та комфортних умов проживання осіб на території країни, серед суб'єктів протидії та запобігання домашньому насильству виділено також громадян та юридичних осіб, незалежно від форми власності.

Таким чином, законодавець зробив акцент на тому, що вказана ситуація, яка склалася навколо питання щодо протидії домашньому насильству, виявленню та викоріненню його проявів є не тільки справою органів державної влади та місцевого самоврядування, а й кожного громадянина.

На нашу думку, такий підхід до вирішення вказаної проблеми є найбільш обґрунтований, адже як вже неодноразово зазначалося вище, домашнє насильство у всіх його формах та проявах має дуже латентний характер, а постраждалі особи постійно замовчують про те, що стали жертвами кривдників, а тому тільки за допомогою громадськості, правоохоронні органи можуть ефективно вчиняти заходи, передбачені чинним законодавством, направлені на протидію домашнього насильства.

Цілком логічним є висновок про те, що найбільшу роль у протидії проявам домашнього насильства відіграють саме органи державної влади, які з метою виконання вказаних завдань, уповноваженні на застосування різного роду заходів, в тому числі і заходів адміністративного примусу. Однак, не слід забувати і про те, що домашнє насильство, як суспільне явище зачіпає широке коло суспільних відносин та різних сфер життя, а тому кожний суб'єкт на якого законодавством покладено обов'язок в той чи іншій мірі здійснювати протидію домашньому насильству виконуючи окремі заходи та вчиняючи певні дії здійснює припинення проявів домашнього насильства, допомагає потерпілим особам, формує негативний стереотип в суспільстві з приводу домашнього насильства тощо.

Слід констатувати, що ефективна протидія проявам домашнього насильства, в умовах сьогодення, можлива тільки у випадку ефективної взаємодії всіх суб'єктів, що здійснюють таку протидію. Проте, ефективна взаємодія можлива тільки у випадку чіткого розмежування компетенції між вказаними органами і розуміння посадовими особами вказаного органу свого місця в системі органів, що протидіють домашньому насильству. Тому, вбачається необхідним, для початку охарактеризувати систему органів, що здійснюють протидію домашньому насильству та зрозуміти загальні завдання, які перед ними ставляться.

Так, В. В. Галушко проводить розподіл органів виконавчої влади залежно від територіального масштабу органу та території на яку розповсюджується компетенція такого органу на вищі, центральні та місцеві, а за характером компетенції (функціональної спрямованості) – на органи загальної, галузевої, спеціальної та предметної компетенції [2, с. 106–107].

З огляду на перелік органів, які визначено в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та їх компетенцію щодо вчинення дій, направлених на запобігання та протидію домашнього насильства, вважаємо за необхідне навести авторську класифікацію за певним переліком критеріїв.

Так, суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству можна класифікувати за наявністю у таких суб'єктів владних повноважень на:

1) уповноваженні особи та органи, які наділені владними повноваженнями (центральні органи виконавчої влади, правоохоронні органи, уповноваженні органи з питань пробації, сільські, селищні, міські ради тощо);

2) фізичні та юридичні особи, які не мають владних повноважень (громадяни, юридичні особи приватної форми власності, громадські організації тощо).

Разом з цим, справедливим буде твердження про те, що суб'єктів, що здійснюють проти-дію та запобігання домашньому насиллю та не мають владних повноважень, також можна класифікувати за рівнем спеціалізації на:

1) спеціалізовані (створенні громадські організації, волонтери діяльність яких спеціалізується на запобіганні та протидії проявам домашнього насильства);

2) неспеціалізовані (громадяни, юридичні особи, приватної форми власності, основна діяльність яких не пов'язана із вчиненням дій спрямованих на запобігання та протидію проявам домашнього насильства, однак за певних умов, вони можуть їх вчинювати).

Варто звернути увагу на те, що суб'єктів протидії домашньому насиллю, яких наділено владними повноваженнями, також можна класифікувати за критерієм рівнем їх компетенції і повноважень на:

1) органи державної влади та місцевого самоврядування із загальною компетенцією (центральні органи виконавчої влади, сільські, селищні, міські ради тощо);

2) органи влади, які наділенні спеціальними повноваженнями у сфері запобігання домашньому насильству (правоохоронні органи, органи пробації тощо).

Так, вбачається, що серед суб'єктів, що здійснюють заходи щодо протидії домашньому насиллю органи Національної поліції займають виключне місце, адже саме до їх повноважень належить виявлення фактів домашнього насильства, вчинення заходів щодо його припинення та притягнення винних осіб до певного виду юридичної відповідальності.

Справедливо буде зазначити, що протидія домашньому насильству є тільки однією з функцій Національної поліції. Проте, в структурі Національної поліції, як органу, з метою реалізації вказаної функції створено відповідні підрозділи. Також, слід зауважити на тому, що підрозділи Національної поліції відіграють визначальну роль у протидії проявам домашнього насильства, адже саме правоохоронці реагують на виклики щодо випадків домашнього насильства, прибувають першими за такими викликами, присікають протиправні дії кривдника, у випадку якщо існує така необхідність, надають невідкладну медичну допомогу потерпілим та формують відповідні матеріали для притягнення кривдника до юридичної відповідальності певного виду тощо.

З упевненістю можна стверджувати про те, що Національна поліція, як орган, враховуючи компетентність окремих її підрозділів, має більше повноважень та більш спеціалізована у питанні протидії домашньому насильству, ніж інші суб'єкти, що і буде доведено нижче.

З аналізу чинних нормативно-правових актів, можна зробити висновок про те, що підрозділами Національної поліції, до компетенції яких віднесено слідкування та виявлення фактів домашнього насильства є дільничні офіцери поліції та підрозділи ювенальної поліції.

Проте, варто зазначити, що до підрозділів Національної поліції, які тим чи іншим чином вживають заходів, щодо протидії домашньому насильству відносяться також патрульна поліція та працівники територіальних відділів поліції (оперативні співробітники, слідчі).

Поряд із цим важливо, що обов'язок протидії домашньому насильству, як і будь-якому іншому правопорушенню, впливає із тексту ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» № 580-VIII від 02.07.2015 року, де вказано, що основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Окремо слід звернути увагу на те, що відповідно до п. 18 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі [3].

Також, в ст. 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» вказано, що до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;

5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;

7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством;

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 цього Закону;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [1].

Слід зазначити, що норми відомчих нормативно-правових актів також покладають обов'язок щодо виявлення та припинення проявів домашнього насильства на деякі підрозділи у системі Національної поліції.

Так, відповідно до Наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» № 650 від 28.07.2017 року, дільничний офіцер поліції виявляє на поліцейській дільниці осіб, які вчиняють насильство в сім'ї (домашнє насильство) або схильні до такої поведінки, та вживає превентивних заходів, передбачених законодавством і спрямованих на запобігання правопорушенням, пов'язаним з насильством у сім'ї [4].

Таким чином, первинним суб'єктом у сфері протидії домашньому насильству в структурі підрозділів Національної поліції є саме дільничні офіцери поліції. Саме дільничний офіцер поліції здійснює контроль, загальний нагляд та превенцію вчинення правопорушень в межах ввіреної йому території, а зважаючи на те, що прояви домашнього насильства відрізняються високим ступенем латентності, то можна припустити, що вони стають помітними лише з часом [5, с. 104].

Більше того, в більшості невеликих населених пунктів, дільничний офіцер поліції, за умови належного виконання останнім своїх функцій, користується великим особистим авторитетом серед населення, є уособленням влади та правопорядку, а тому тільки такій особі можуть поскаржитися на домашніх кривдників.

Тому, дільничний офіцер поліції, який має відповідні знання та правосвідомість, що не була піддана професійним деформаціям, може оперативного виявляти прояви домашнього насильства, сприяючи притягненню винної особи до юридичної відповідальності в міру її вини.

Поряд з дільничними офіцерами поліції, на яких покладається обов'язок виявлення та профілактики домашнього насильства на підвідомчих їм поліцейських дільницях, обов'язок щодо виявлення постраждалих від домашнього насильства дітей або дітей-кривдників, покладається також на підрозділи ювенальної поліції.

Згідно з Наказом МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» № 1044 від 19.12.2017, повноваження поліцейських підрозділів ювенальної поліції у сфері запобігання та протидії домашньому насильству поширюються на випадки, коли особа, яка вчинила домашнє насильство, або особа, яка зазнала домашнього насильства чи стала свідком (очевидцем) такого насильства, не досягла 18-річного віку:

виявляють факти домашнього насильства, вчиненого дітьми і стосовно дітей, та реагують на них в порядку, визначеному законодавством;

приймають і розглядають заяви та повідомлення про факти домашнього насильства, вчиненого дітьми та стосовно дітей, вживають заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам;

– виносять термінові заборонні приписи стосовно кривдників;

– вживають заходів щодо взяття на профілактичний облік та проведення профілактичної роботи з дітьми-кривдниками;

– здійснюють контроль за виконанням дітьми-кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;

– інформують постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

- взаємодіють з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, в порядку, визначеному законодавством;
- здійснюють повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків [6].

Так, вбачається, що підрозділи ювенальної превенції Національної поліції виконують дуже важливу функцію, адже прояви домашнього насильства, в більшості випадків найбільш яскраво та повно проявляються саме завдяки дітям, які стають їх жертвами.

Реагувати на такі факти, саме і покликані підрозділи ювенальної превенції, адже мають у своєму штаті працівників, що мають спеціальну освіту та навички роботи з дітьми, надання їм психологічної допомоги на перших етапах протидії та формування у останніх почуття захищеності.

Також, неможна не оминати увагою діяльність Департаменту превентивної діяльності Національної поліції.

Наказ Національної поліції України «Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України» від 27.11.2015 № 123 визначає основні завдання підрозділів превентивної діяльності, до яких відносяться такі: узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції та підготовка пропозицій щодо його удосконалення; здійснення контролю й організації роботи та діяльності патрульної поліції, ювенальної превенції, відділів охорони громадського порядку, дозвільної системи та дільничних інспекторів поліції; організація та забезпечення правопорядку, попередження й припинення правопорушень на вулицях та в інших громадських місцях, розкриття злочинів та ін. [7].

Таким чином, Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, як підрозділ в системі органів Національної поліції покликаний здійснювати загальний контроль, зокрема і за діяльністю щодо протидії іншими підрозділами проявам домашнього насильства, здійснювати загальний контроль за діяльністю таких та розробляти вказівки і пропозиції, щодо покращення їх роботи, в умовах постійної зміни регульованих правовідносин.

Разом з тим, з аналізу вказаних норм чинного законодавства, можна зробити висновок про те, що роль підрозділів Національної поліції і їх функції чітко унормовано.

Проте, справедливим буде стверджувати, що поряд із спеціально уповноваженими підрозділами Національної поліції, компетенція у сфері протидії домашньому насиллю, яких встановлено нормативними актами заходи щодо виявлення та припинення домашнього насилля здійснюють й інші підрозділи Національної поліції, а саме патрульна служба МВС та співробітники територіальних відділів поліції.

Таким чином, у разі надходження повідомлення про вчинення факту домашнього насильства через телефонну лінію «102», саме поліцейські патрульної служби першими реагують на вказаний виклик та за необхідності вчиняють дії щодо припинення факту домашнього насильства, його подальшої превенції, а також складають необхідні процесуальні документи, з метою подальшого притягнення винної особи до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення.

Слід наголосити на тому, що норми чинного КУпАП наділяють підрозділи Національної поліції певним переліком специфічних владних повноважень під час реагування на випадки домашнього насильства та здійснення заходів щодо протидії таким випадкам, шляхом здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності щодо складання на особу, яка вчинила адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-2 КУпАП, протоколу про адміністративні правопорушення за вказаною статтею, застосовуючи при цьому засоби адміністративного примусу.

Таким чином, можемо констатувати, що органи внутрішніх справ здійснюють адміністративно-правове регулювання протидії насильству в сім'ї шляхом попередження правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП, його припинення, здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності щодо осіб, які вчинили таке насильство, що підпадає під ознаки адміністративного правопорушення, шляхом складання протоколів про адміністративні правопорушення, застосовуючи при цьому засоби адміністративного примусу [8].

Що ж стосується співробітники територіальних відділів поліції (слідчих, оперативних співробітників), то з огляду на те, що термін «протидія» розуміється, не тільки як припинення протиправних дій, а й притягнення до відповідальності, з метою превенції вчинення вказаних діянь та виправлення винної особи, а також, у зв'язку із тим, що до Кримінального кодексу України було внесено зміни та фактично криміналізовано деякі прояви домашнього насилля, останні виконують функцію органу досудового розслідування вказаного кримінального правопорушення.

Так, статтею 126-1 КК України встановлено кримінальну відповідальність за домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [9].

А тому, співробітники територіальних відділів поліції, у разі початку кримінального провадження за вказаною статтею, здійснюють збір та фіксування фактичних даних, які свідчать про наявність обставин кримінального правопорушення, які потребують доказування.

Слід зауважити на тому, що на даний час, до функцій органів Національної поліції, з метою ефективної протидії та припинення проявів домашнього насильства, забезпечення безпеки потерпілих та недопущення продовження кривдником протиправної поведінки, віднесено видання термінового заборонного припису.

Так, відповідно до Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника, затвердженого наказом МВС України, терміновий заборонний припис стосовно кривдника (далі - припис) виноситься кривднику уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення. Припис може містити такі заходи: зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи; заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи; заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою [10].

Разом з тим, зважаючи на вищевикладене, можемо з впевненістю стверджувати про те, що органи Національної поліції займають центральне місце серед суб'єктів протидії домашньому насильству, адже на вказані органи покладено, як первинне реагування на прояви домашнього насильства та їх припинення, так і подальше сприяння притягненню кривдника до юридичної відповідальності в міру його вини, а також контроль за виправленням останнього. Більше того, відповідні підрозділи Національної поліції мають повноваження видавати терміновий заборонний припис, тобто фактично обмежувати кривдника у свободі пересування та фактично позбавлення його можливості в подальшому продовжувати свої протиправні дії. Вказані повноваження збільшують роль Національної поліції порівняно з іншими органами протидії проявам домашнього насильства.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII.
2. Адміністративне право України. Повний курс : навч. посіб. / В. В. Галунько, П. В. Діхтєвський, О. М. Кузьменко, С. Г. Стеценко. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС. 2018. 446 с.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII.
4. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ МВС України від 28 лип. 2017 р. № 650.
5. Скакун І. В. До питання діяльності дільничних офіцерів поліції у сфері протидії домашньому насильству. *Юридична наука*. 2019. № 5. С. 101–106.
6. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : наказ МВС України від 19 груд. 2017 р. № 1044.
7. Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України : затв. наказом Національної поліції України від 27 листоп. 2015 р. № 123.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 груд. 1984 р. № 8073-X.
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III.
10. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника : наказ МВС України від 01 серп. 2018 р. № 654.